

paideia-news.com - 2020-07-20 09:35:56

Η πρώτη Κύπρια πολίτις σε θέση Γενικής Διευθύντριας στην Κομισιόν

Είχα ακούσει το όνομά της όταν αναλάμβανε καθήκοντα ως Γενική Διευθύντρια στη Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού της Κομισιόν. Λίγους μήνες μετά λόγω της ιδιότητάς της, η Θέμις Χριστοφίδου είχε προσκληθεί να δώσει διάλεξη στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, υπό τον τίτλο «Ποια Ευρώπη θέλουμε;». Η κ. Χριστοφίδου θέλησε να ακούσει τόσο τις σκέψεις, όσο και τους προβληματισμούς που διακινούνται στο Ανώτατο Ακαδημαϊκό

Ίδρυμα της Κύπρου, και πώς η ακαδημαϊκή κοινότητα, το διοικητικό προσωπικό και οι φοιτητές/τριες τείνουν να προσλαμβάνουν το ευρωπαϊκό μωσαϊκό, των κρατών, των λαών και των κουλτούρων. Αργότερα και μετά από παρότρυνση του Πρύτανη, Καθηγητή Τάσου Χριστοφίδη, την συνάντησα στις Βρυξέλλες. Εκεί, κατά τη διάρκεια εκπαιδευτικού ταξιδιού μαζί με 38 φοιτητές του Τμήματος Γαλλικών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου, είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε θέματα αναφορικά με το πρόγραμμα «Erasmus+», το «Erasmus Mundus», τις δράσεις «Marie Curie», καθώς και τρόπους όπου όλα αυτά τα στοιχεία επιμορφωτικής διακίνησης ανθρώπων, παρέχουν σε περισσότερες από τετρακόσιες χιλιάδες ευρωπαίους πολίτες, τη δυνατότητα να σπουδάσουν, είτε να εργαστούν ως εθελοντές ή ερευνητές στο εξωτερικό, ενόσω βρίσκονται σε πορεία επαγγελματικής σταδιοδρομίας ή ανέλιξης. Ένα σκηνικό που έκτοτε έχει αλλάξει άρδην, εξαιτίας της πανδημίας που είχε εμφανείς επιπτώσεις σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Η πρώτη κύπρια πολίτις που ανέβηκε θεσμικά και ιεραρχικά στο κορυφαίο επίπεδο διοίκησης της Κομισιόν, φιλοξενείται στο περιοδικό του Πανεπιστημίου Κύπρου «Κοινότητα», (Ιούλιος, Τεύχος 64), αναπτύσσοντας ουσιαστικό λόγο, για το πώς επηρεάζονται οι δράσεις του μακροχρόνια επιτυχημένου προγράμματος «Erasmus» σε όλες του τις εκφάνσεις, ποιες νέες διαδικτυακές εκστρατείες προκύπτουν μέσα από τον περιορισμό, αλλά και για τα σχέδια δράσης από τη Συμμαχία των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων.

Πότε αναλάβετε τη θέση της Γενικής Διεύθυνσης και ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσατε; Τι συνεπάγεται θεσμικά;

Ανέλαβα τα καθήκοντά μου ως Γενική Διευθύντρια τον Μάρτιο του 2018. Τα κράτη μέλη έχουν μεγάλες προσδοκίες από την ΕΕ στους τομείς της παιδείας, του πολιτισμού, της νεολαίας και του αθλητισμού και σε αυτό όφειλα να χτίσω τις προσπάθειές μας ώστε να καταφέρουμε όσα περισσότερα μπορούμε μαζί. Γι' αυτό μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που καλούμαι να αντιμετωπίσω μέχρι και σήμερα είναι ότι, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι αρμοδιότητες σε αυτούς τους τομείς είναι περιορισμένες και η ευθύνη τους ανήκει στις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Η εκκίνηση των προσπαθειών μου έγινε σε μια εποχή που η Ευρώπη βίωνε πολλαπλές κρίσεις και η κοινωνική συνοχή βρισκόταν σε κίνδυνο. Οι πολιτικές μας ήταν μέρος της έννοιας για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στο ευρωπαϊκό σχέδιο, της αλληλεγγύης και της ενότητας που οφείλει να διέπει την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δυσκολία μιας τέτοιας προσπάθειας έγκειται και στο γεγονός ότι λίγοι τομείς της πολιτικής έχουν διακριτή και άμεση επίδραση στην καθημερινή ζωή και τις εμπειρίες των πολιτών της ΕΕ. Άρα η δημιουργία εμπιστοσύνης σε αυτές είναι πάντα μια δύσκολη πρόκληση.

Ταυτόχρονα, ως Ευρώπη έπρεπε να διασφαλίσουμε ότι η στρατηγική μας θα βοηθήσει στην προετοιμασία των πολιτών για το μέλλον, παρέχοντάς τους τις απαραίτητες δεξιότητες για να καταφέρουν να πετύχουν τη μετάβαση σε ένα πιο «πράσινο» και «ψηφιακό» αύριο. Προϋπόθεση για αυτή την επιτυχία είναι να εξασφαλιστεί ένας ισχυρός προϋπολογισμός για τα επόμενα 7 χρόνια, προκειμένου να διατηρηθεί και να ενισχυθεί ο θετικός αντίκτυπος των προγραμμάτων Erasmus, Creative Europe και Marie Skłodowska Curie για τους ερευνητές. Από το 2018, όταν υποβάλαμε την πρώτη μας πρόταση ως Επιτροπή, μέχρι τώρα όπου οι συζητήσεις συνεχίζονται με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο η επιθυμία μας προς αυτήν την κατεύθυνση είναι σθεναρή. Ελπίζω ότι η αναθεωρημένη πρόταση που υπέβαλε η Πρόεδρος της Επιτροπής τον Μάιο του 2020, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα λόγω και της πανδημίας COVID-19, θα βρει την απαραίτητη υποστήριξη για να καταφέρουμε την ανάκαμψη της Ευρώπης σε όλους τους τομείς.

Γνωρίζουμε ότι οι σχέσεις σας με το Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι πολύ στενές, εξ ου και προηγούμενες επισκέψεις σας στο νησί και δη στο Ανώτατο Ακαδημαϊκό Ίδρυμα. Πού οφείλεται αυτή η ιδιαιτερότητα;

Η Κύπρος μπορεί να νιώθει υπερήφανη για τα πανεπιστήμιά της και ιδιαίτερα για το Πανεπιστήμιο Κύπρου και την εξαιρετική φήμη που έχει δημιουργήσει, αλλά και για τη γενικότερη απόδοσή του.

Είναι προσωπική μου φιλοδοξία να προσπαθήσω όσο το δυνατόν περισσότερο να επισκεφθώ πανεπιστήμια σε όλα τα κράτη μέλη, να έρθω σε άμεση επαφή με τους φοιτητές και μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, ώστε να αφουγκραστώ τις ανάγκες τους και να μάθω από τις εμπειρίες τους. Μπορούμε να διδαχτούμε πολλά από αυτές τις συζητήσεις. Είναι επίσης σημαντικό για μένα, να διασφαλίσω ότι όλα τα κράτη μέλη θα έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε αυτές τις συζητήσεις. Αυτό δεν είναι πάντα δεδομένο. Πρέπει να ενισχύσουμε την ευρύτητα του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και να κάνουμε τα προγράμματά μας ακόμα πιο περιεκτικά. Ένα από τα πράγματα για τα οποία είμαι ιδιαίτερα περήφανη, είναι ότι μέσω της συνεργασίας και των επί μέρους συμμαχιών των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων που χρηματοδοτήθηκαν από το Erasmus -και στην οποία ανήκει το Πανεπιστήμιο Κύπρου- καταφέραμε να δούμε το μοντέλο αυτής της ευρείας και ποικιλόμορφης συμμετοχής να πετυχαίνει. Η αφοσίωση και η εμπιστοσύνη που έχει επιδείξει το πανεπιστήμιο σε αυτήν την επαναστατική πρωτοβουλία, είναι εξαιρετική και διορατική, καθώς το μέλλον της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βασίζεται στη δημιουργία αυτών των συμμαχιών. Συμμαχιών όπου οι φοιτητές μπορούν να πρωταγωνιστήσουν και να επωφεληθούν μέσω της πληθώρας επιλογών που διαθέτουν, σε διαφορετικά πανεπιστήμια σε ολόκληρη την Ευρώπη, για το πτυχίο τους.

Ο νέος κορωνοϊός φαίνεται να ανατρέπει την κινητικότητα στο πρόγραμμα «Erasmus+» φοιτητών μεταξύ πανεπιστημίων της Ευρώπης. Ποιες οι σκέψεις ή και ενδεχόμενες ανησυχίες σας για το μέλλον;

Το πρόγραμμα Erasmus είναι συνώνυμο με την κινητικότητα. Και ο κορωνοϊός επηρέασε τη συμμετοχή 107.000 μαθητών στο πρόγραμμα Erasmus, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνά μας. Εφόσον η πανδημία κατέστησε τη μετακίνηση αδύνατη, έπρεπε να επανεξετάσουμε και να προσαρμόσουμε το πρόγραμμα, προκειμένου να συνεχίσουμε να υποστηρίζουμε τους μαθητές σε όλη την Ευρώπη. Προτεραιότητά μας ήταν, και παραμένει η συνέχιση της χρηματοδότησης για τις δραστηριότητες που αφορούν στους μαθητές. Δημιουργήσαμε διαύλους επικοινωνίας με τις Εθνικές Υπηρεσίες, τα Υπουργεία και τους ενδιαφερόμενους, ώστε να έχουμε μια σαφή εικόνα των επιπτώσεων της πανδημίας στον τομέα.

Για να υποστηρίξουμε τις αυξανόμενες ανάγκες για την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων, δημιουργήσαμε μια έκτακτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, και μετατοπίσαμε την προτεραιότητα της δράσης μας από τη χρηματοδότηση, για την κινητικότητα στη χρηματοδότηση σε έργα συνεργασίας. Σκοπός η στήριξη, και η επιμέρους επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην ψηφιακή

εκπαίδευση και κατάρτιση, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων, στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και στην ευρύτερη συμμετοχή των νέων.

Τι θα φέρει η επόμενη μέρα; Είναι δεδομένο ότι αυτή η κρίση δεν ήταν εύκολη, τόσο για τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και τους φοιτητές όσο και για τους γονείς και τους Καθηγητές. Αν όμως αξιοποιήσουμε το τι διδαχθήκαμε κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, μπορούμε σίγουρα να βελτιωθούμε και να γίνουμε πιο ανθεκτικοί σε πιθανές μελλοντικές κρίσεις.

Συγκεκριμένα, μέσα σε αυτό τον χρόνο θα υποβάλουμε δύο νέες προτάσεις. Μία σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και μία για την αναβάθμιση του Σχεδίου Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση. Με το σχέδιο δράσης, προσεγγίζουμε και αντιμετωπίζουμε την ανάγκη ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων, όπως εκφράζεται από τα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Από την άλλη, με την πρόταση για την ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης παρουσιάζονται συγκεκριμένες δράσεις που ενισχύουν την προσπάθεια ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας και της νέας γενιάς που δραστηριοποιείται σε αυτήν. Οι "ευάλωτες" ομάδες -για παράδειγμα οι κοινωνικές ομάδες δίχως πρόσβαση στην τεχνολογία- επηρεάζονται ιδιαίτερα από αυτήν την κρίση και τα επακόλουθά της, οπότε οι πρωτοβουλίες μας θα εστιάσουν σε αυτούς αλλά και στις δομές που βοηθούν αυτές τις ομάδες.

Η σημασία της συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο αναδεικνύεται ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσεις. Τρανταχτό παράδειγμα είναι η πρωτοβουλία για τα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Μια πρόσφατη έρευνα αναφέρει ότι το 96% των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων απάντησε ότι η αντιμετώπιση της πανδημίας θα μπορούσε να ήταν πιο αποτελεσματική εάν το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιό τους ήταν ήδη σε πλήρη λειτουργία.

Το μεγαλύτερο στοίχημα για εμάς είναι να διασφαλίσουμε ότι η προσπάθεια ανάκαμψης της Ευρώπης περιλαμβάνει όλους και η ολοκλήρωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης είναι ένα βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση.

Πρόσφατα οι Υπουργοί χαιρέτισαν τις δραστηριότητες της Κομισιόν, συμπεριλαμβανομένης της ευελιξίας του προγράμματος «Erasmus+ Sport», καθώς και των μελλοντικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποστηρίζοντας όλες τις περαιτέρω δραστηριότητες που προσχεδιάστηκαν από τον συγκεκριμένο φορέα, προκειμένου να ανορθωθεί εξίσου και ο αθλητικός τομέας. Προσωπικά τι πιστεύετε για την εν λόγω κίνηση;

Είμαι πολύ χαρούμενη γι' αυτή την εξέλιξη. Με πρωτοβουλία της Επιτροπής συγκλήθηκε τηλεδιάσκεψη στις 2 Ιουνίου - τη δεύτερη από την αρχή της κρίσης- ενώ μέχρι τότε μετρούσαμε μία ανάλογη Υπουργική Συνάντηση τα τελευταία 10 χρόνια. Έχουμε επιτύχει πολλά από τότε. Ήταν καθησυχαστικό να ακούμε τους Υπουργούς να επιβεβαιώνουν τα οφέλη της βοήθειας στον αθλητισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ο αθλητικός τομέας οφείλει να συνεχίσει να συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ευρώπης, στόχος που δείχνει τον δρόμο προς την ανάκαμψη. Στην αρχή της πανδημίας, δημιουργήσαμε ένα διαδικτυακό φόρουμ όπου τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να επικοινωνήσουν και να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και τις πρακτικές τους προς την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης στον τομέα του αθλητισμού. Ξεκινήσαμε νέες εκστρατείες μέσω των διαδικτυακών κοινωνικών μέσων, όπως το #BeActiveAtHome για να παρακινήσουμε τους ανθρώπους να παραμείνουν δραστήριοι παρά το γεγονός ότι είναι περιορισμένοι. Πρόσφατα ξεκινήσαμε μια μελέτη υπολογισμού του αντίκτυπου της COVID-19 στον αθλητικό τομέα, και ελπίζουμε να έχουμε τα αποτελέσματα μέχρι το Φθινόπωρο.

Μακροπρόθεσμα, το πρόγραμμα Erasmus προσβλέπει στην ενίσχυση των δράσεων που σχετίζονται με τον αθλητισμό, ώστε να επικεντρωθεί και να συμβάλει στην προώθηση των κοινών ευρωπαϊκών αξιών, της χρηστής διακυβέρνησης και της ακεραιότητας, στον αθλητισμό, καθώς και στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τις δεξιότητες που αναπτύσσονται μέσω του αθλητισμού.

Επιπλέον, ενθαρρύνουμε τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν όλα τα διαθέσιμα μέσα και τους πόρους, πέραν του Erasmus, για να παρέχουν βοήθεια στον αθλητικό τομέα. Σε αυτά περιλαμβάνονται η Πρωτοβουλία Επένδυσης Κρίσεων Corona (CRII), η υποστήριξη για τον περιορισμό της ανεργίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης (SURE) και το προσωρινό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις.

Πώς πιστεύετε ότι μπορείτε να προσεγγίσετε όσα πρόσωπα δεν γνωρίζουν για το πρόγραμμα «Erasmus+» και πως μπορεί να επενδύσουν σε θέματα εμπιστοσύνης ώστε να εμπλακούν εθελούσια σε αυτό; Ποιο το όφελος που θα αποκομίσουν από μια τέτοια εμπειρία και πώς μπορεί να συναρτηθεί με το μέλλον τους;

Το Erasmus είναι μια από τις σημαντικότερες ευρωπαϊκές μας επιτυχίες και μία από τις πιο δημοφιλείς. Για περισσότερες από τρεις δεκαετίες το πρόγραμμα έχει αναπτυχθεί σημαντικά και τώρα καλύπτει όλους τους τομείς της εκπαίδευσης. Από το σχολείο και την τριτοβάθμια εκπαίδευση έως την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την εκπαίδευση ενηλίκων.

Υποστηρίζει επίσης τη συνεργασία ανάμεσα στους νέους και προωθεί τη συμμετοχή στον αθλητισμό. Σε αυτήν την περίοδο, περισσότερα από 10 εκατομμύρια άτομα έχουν συμμετάσχει στο Erasmus, ενισχύοντας τη δυνατότητα απασχόλησής τους σε πολλούς τομείς, τις γλωσσικές τους δεξιότητες, την εμπειρία τους σε διαφορετικούς πολιτισμούς και την προσωπική τους ανθεκτικότητα στην εξέλιξη της γνώσης και τις αλλαγές που αυτή φέρνει, ενώ παράλληλα δημιουργούν διασυνοριακές φιλίες.

Οι έρευνές μας λένε ότι μετά από μια ανταλλαγή Erasmus, πάνω από το 90% των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βελτιώνουν, για παράδειγμα, την ικανότητά τους να συνεργάζονται με άτομα που προέρχονται από άλλη κουλτούρα, και πιστεύουν ότι με το πρόγραμμα αυτό ενισχύεται ή δημιουργείται η ευρωπαϊκή τους ταυτότητα. Οι άνθρωποι που έχουν συμμετάσχει στην κινητικότητα του Erasmus φαίνεται να ευδοκίμουν στις ολοένα και πιο διαφορετικές κοινωνίες μας, μπορούν να προσαρμοστούν καλύτερα στις ταχέως μεταβαλλόμενες αγορές εργασίας και να διαθέτουν περισσότερες από τις μαλακές δεξιότητες που αναζητούν οι εργοδότες.

Το μελλοντικό πρόγραμμα Erasmus+ στοχεύει να είναι ακόμη πιο περιεκτικό, προσφέροντας, περισσότερες ευκαιρίες κινητικότητας, ευρύτητα επιλογών αλλά και ευελιξία στην επιλογή τους, και απλοποίηση της συμμετοχής στο πρόγραμμα. Όλα αυτά γίνονται δυνατά αφότου διασφαλίσουμε ότι το πρόγραμμα είναι δίκαιο και προσβάσιμο σε περισσότερους συμμετέχοντες και οργανισμούς.

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ευχαριστεί την κα Χριστοφίδου για την κατατοπιστική και ενδιαφέρουσα συνέντευξη που παραχωρεί στο ευρύτερο αναγνωστικό κοινό της «Κοινότητας» και της εύχεται να συνεχίσει με τον ίδιο ζήλο και την ίδια συνέπεια να προσφέρει, διαπρέποντας στο έργο που επιτελεί.

*Τη συνέντευξη της Θέμιδας Χριστοφίδου εξασφάλισε και επιμελήθηκε η Επικεφαλής του Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Πανεπιστημίου Κύπρου, Δόξα Κωμοδρόμου